

Actualiteiten en Wetenswaardigheden

Strategie Beleid en Kenniscentrum

T.b.v. de RvB-vergadering van 17 oktober 2023

In de Actualiteiten & Wetenswaardigheden rapporteren de beleidsmedewerkers van SBK periodiek over de zaken waar zij mee bezig zijn en die voor iedereen van belang kunnen zijn.

Wetenswaardigheden

Afdeling Kenniscentrum

Werkzoekende, professional, of algoritme: wie voorspelt er beter de terugkeer naar werk aan de start van de werkloosheid?

En de winnaar is..

In Duitsland heeft men onderzoek gedaan om zo goed mogelijk te voorspellen of een recent werkloos persoon binnen 6 maanden het werk hervat. Zij hebben hiervoor drie voorspellende manieren met elkaar vergeleken:

- Het zelfgerapporteerde oordeel van de werkzoekende zelf.
- Het oordeel van de professional op basis van een eerste gesprek van 50 minuten.
- Een algoritme op basis van machine learning, gebruik makend van administratieve gegevens.

De inschatting van de werkzoekenden zelf blijkt het meest optimistisch (80% denkt dat men in die periode werk te vinden); gevolgd door het algoritme (66% vindt werk in die periode) en het oordeel van de professionals (53% vindt werk). Het is opvallend dat professionals en werkzoekenden flink anders kunnen kijken naar werkhervattingskansen. Het algoritme bleek uiteindelijk het best de daadwerkelijke werkhervattingskans te voorspellen (gevolgd door professionals en dan de werkzoekenden). Echter, hebben de onderzoekers ook gekeken naar een combinatie van de drie hierboven beschreven voorspellende manieren en dit bleek een nog betere voorspelling op te leveren.

UWV context

De conclusie dat het geheel meer is dan de som der delen, is een bevestiging van de manier waarop UWV te werk gaat. UWV gebruikt de Werkverkenner aan de start van werkloosheid, dit instrument is gebaseerd op uitgebreid wetenschappelijk onderzoek. De Werkverkenner geeft voor iedere werkzoekende een indicatie van de afstand tot de arbeidsmarkt en geeft ook een beeld van de individuele klantsituatie.

UWV gebruikt de uitslag van de Werkverkenner in het gesprek met een werkzoekende. Daarbij combineert de professional zijn eigen oordeel met die van de werkzoekende en de Werkverkenner. Die som maakt het mogelijk om zo goed mogelijk de persoonlijke situatie van de cliënt in beeld te krijgen.

De som ter voordeel van de cliënt

Verder constateren we dat het onderzoek in Duitsland, maar ook ook de framing van veel van de discussie over het gebruik van instrumenten zich richten op 'de professional' versus 'het algoritme'. Zowel professional als instrument hebben hun krachten en valkuilen. In plaats van deze tegen elkaar af te zetten, vullen ze elkaar juist goed aan bij het helpen van de cliënt.

Artikel:

<https://www.iza.org/publications/dp/16426>

Van den Berg, G.J., Kunaschk, M., Lang, J., Stephan, G. & A. Uhlendorff (2023) Predicting re-employment: Machine learning versus assessments by unemployed workers and by their caseworkers, *Institute of Labor Economics (IZA) Discussion Paper* 16426.

Afdeling Kenniscentrum

Arbeidsongeschiktheid in België: stelsel onder druk.

In België is in de populatie met een leeftijd tussen 20 en 64 jaar tussen 2005 en 2020 het aandeel cliënten met een langdurige arbeidsongeschiktheidsuitkering sterk gestegen van 3,5% naar 6,8%. Men heeft onderzocht welke factoren ten grondslag liggen aan deze stijging. Ook doen de auteurs aanbevelingen voor mogelijke hervormingen van het stelsel.

Het Belgische stelsel

Gedurende de eerste 30 verzuimdagen ontvangt een werknemer of zelfstandige gegarandeerd zijn salaris. Gedurende de termijn van 30 verzuimdagen tot aan 1 jaar verzuim kan aanspraak worden gemaakt op een korte termijn arbeidsongeschiktheidsuitkering. De uitkering wordt verstrekt door het zorgverzekeringsfonds. De huisarts of behandelend arts van de cliënt dient hiervoor medische informatie aan te leveren. Na een jaar verzuim kan iemand in aanmerking komen voor een lange termijn arbeidsongeschiktheidsuitkering. Om daarvoor in aanmerking te komen moet de beperking het arbeidsvermogen met ten minste 66% verminderen in vergelijking met een werkende met vergelijkbare werkervaring en opleiding.

De auteurs hebben verschillende verklaringen gevonden voor de sterke stijging. De sterke stijging hangt samen met een hogere instroom in bepaalde categorieën, waaronder oudere werknemers, vrouwen en eenpersoonshuishoudens met kinderen. Deze factoren verklaren de stijging echter maar ten dele. De stijging wordt namelijk ook veroorzaakt door een eerdere hervorming in het werkloosheidsstelsel. De criteria om in aanmerking te komen voor een werkloosheidsuitkering zijn aangescherpt, waardoor een deel van de cliënten die nu niet meer in aanmerking komt voor een werkloosheidsuitkering, nu instroomt in de arbeidsongeschiktheidsuitkering.

Er worden verschillende richtingen voor hervormingen geopperd: (1) meer ondersteuning op re-integratie, (2) het controleren van de inspanningen van de werkgever en werknemer om te re-integreren, (3) de verantwoordelijkheid van de werkgever verhogen in het uitkeren van de uitkering, en (4) hervormingen in de criteria voor arbeidsongeschiktheid.

UWV context

UWV kampt ook met een grote druk op het arbeidsongeschiktheidsstelsel. De vraag naar sociaal-medische beoordelingen is hoger dan de daarvoor beschikbare capaciteit. Uit een internationale inventarisatie vanuit UWV blijkt dat veel landen te maken hebben met een grote en toenemende druk op het stelsel. We constateren dat dit mogelijkheden biedt voor kennisuitwisseling en dat we inspiratie kunnen opdoen aan de hand van de hervormingen in andere landen. Daarnaast constateren we dat er overlap is tussen werkloosheids- en arbeidsongeschiktheidsstelsels, vooral voor cliënten met een grote afstand tot de arbeidsmarkt. Beleidsmakers moeten daarom aandacht hebben voor substitutie-effecten tussen beide stelsels wanneer hervormingen geïmplementeerd worden.

Artikel:

<https://docs.iza.org/dp16376.pdf>

De Brouwer, O., Tojerow, I. (2023). The growth of disability insurance in Belgium: Determinants and policy implications. Institute of Labor Economics (IZA) Discussion paper 16376.